

Wiktor (Victor) Szyryński

1913 - 2007

Urodził się 10 października 1913 w Sankt Petersburgu. Zmarł 21 września 2007 w Ottawie. Profesor psychiatrii i psychologii, członek polskiego Ruchu Oporu, oficer armii polskiej i kanadyjskiej, działacz polonijny, harcmistrz. Pochodził z rodziny polskiej o książęcych korzeniach tatarskich. Wczesne dzieciństwo spędził w Finlandii, skąd z rodzicami wrócił do Polski.

Wykształcenie

Maturę zdał w gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Warszawie w 1932 roku. Uniwersytet Warszawski ukończył z dyplomem lekarza psychiatrii (1938). Przed wojną zaczął pracować jako starszy asystent na Uniwersytecie im. Stefana Batorego w Wilnie (1939 - 1940). Był również aktywnym działaczem harcerskim Okręgu Wileńskiego. Odbił studia podyplomowe na University of London (1947-1948). Doktorat z psychologii uzyskał na Ottawa University (1949), a następnie specjalizację z neurologii (1952) i z psychoterapii (1958).

Działalność przedwojenna

Był aktywnym harcerzem i społecznikiem w Warszawie i w Wilnie.

Losy wojenne

Po wybuchu wojny i zajęciu wschodniego terytorium Polski przez Rosję Sowiecką wstąpił do struktur Polskiego Państwa Podziemnego, gdzie pełnił funkcję łącznika. Został aresztowany i następnie więziony w moskiewskich więzieniach Lubianka i Butyrki (1940 – 1941). Po podpisaniu porozumienia o współpracy wojskowej między rządem Rzeczypospolitej Polskiej w

Londynie i Rosją Sowiecką, został zwolniony z więzienia i wstąpił do armii gen. Andersa. Służył jako lekarz wojskowy w Batalionie Sanitarnym 6 Lwowskiej Dywizji Piechoty w Afryce i na Bliskim Wschodzie. Był wykładowcą Studiów Polonistycznych przy Instytucie Polskim w Bejrucie. Organizował harcerstwo w polskich obozach uchodźców. Należał do redakcji pisma Związku Harcerstwa Polskiego na Wschodzie, *Skaut*.

W 1945 roku spotkał Jadwigę Szczebiot, pielęgniarkę Polskich Sił Zbrojnych, z którą wziął ślub w Jerozolimie dwa lata później. Jadwiga, podobnie jak wiele tysięcy Polaków ze wschodnich terenów Rzeczypospolitej, była wywieziona wraz z rodziną na Syberię, gdzie cierpiała głód, zimno, poniewierkę i katorżniczą pracę.

Po wojnie

Po zakończeniu wojny i otrzymaniu azylu politycznego w Anglii ukończył studia podyplomowe na University of London (pod kierunkiem Sir Cyril Burt).

Kanada

W 1948 roku emigrował do Kanady na zaproszenie University of Ottawa, gdzie wykładał psychiatrię w nowo-utworzonym Wydziale Medycyny. Doktorat z psychologii (magna cum laude) na tymże uniwersytecie, oraz licencję medyczną z Medical Council of Canada uzyskał w 1949 roku. Następnie specjalizował się w neurologii i psychoterapii, i pracował na University of Ottawa na stanowisku profesora psychofizjologii i psychiatrii.

W latach 1960 - 1964 kierował wydziałami psychiatrii i neurologii na University of North Dakota w Grand Forks. Po powrocie do Ottawy kontynuował karierę naukową na University of Ottawa jako profesor psychoterapii na wydziale psychologii. Był również szefem departamentu psychiatrii w Ottawa General Hospital.

Założył i kierował Centre of Pastoral Psychiatry (Centrum Psychiatrii Pastoralnej) na St. Paul University w Ottawie. Był starszym konsultantem w Royal Canadian Air Force (RCAF) Hospital. Miał stopień podpułkownika rezerwy w RCAF.

Wykładał, przez ponad 20 lat, na Canadian Police College of the RCMP, gdzie nauczał o zasadach komunikacji, metodach śledczych, poradnictwie, rozumieniu młodzieży, stresie i uzależnieniach od substancji.

W swojej pracy naukowej i klinicznej koncentrował się na psychiatrii środowiskowej i rodzinnej, przestępczości nieletnich i unowocześnianiu metod diagnostycznych w psychiatrii dziecięcej. Jako zwolennik psychiatrii prewencyjnej usilnie propagował współdziałanie rodziny, środowiska oraz organizacji religijnych i zawodowych w podejściu do problemów zdrowia psychicznego.

Oprócz bogatej aktywności zawodowej, czynnie działał w wielu organizacjach polonijnych: był prezesem kanadyjskiego oddziału Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce (Polish Institute of Arts and Sciences) w latach 1957 - 1959, członkiem Polskiego Instytutu Badawczego (Polish Research Institute) w Toronto i Związku Kombatantów Polskich (Polish Combatant Association).

Podczas wizyty kardynała Karola Wojtyły w Kanadzie (1969), pełnił funkcję przewodniczącego komitetu organizacyjnego tej wizyty. Połączyły go wtedy więzi przyjaźni z kardynałem (późniejszym papieżem Janem Pawłem II), której wyrazem był ślub udzielony jego córce w prywatnej kaplicy kardynała w Krakowie, a także korespondencja listowna, która trwała aż do śmierci Jana Pawła II.

Jako delegat Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego na Kanadę (1948 – 1958) przyczynił się do odnowy polskiej działalności harcerskiej, a w szczególności do organizowania harcerskich obozów letnich w Barry's Bay na ontaryjskich Kaszubach. Obozy te, już od wczesnych lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku, przyciągały kanadyjską młodzież polskiego pochodzenia i były ważnym miejscem propagowania polskiego dziedzictwa wartości, kultury i życia społecznego.

Był członkiem wielu profesjonalnych organizacji, m.in. Canadian Royal College of Physicians, American Psychiatric Association, American Academy of Neurology, British Psychological Association i Royal College of Psychiatrists.

Odnaczenia

Polski Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami (1945); Golden Medal of Psychosomatic Medicine in the United States (1959); Order of the Holy Sepulchre (1967); Order of St. Gregory the Great (1982); Krzyże: Oficerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1958, 1989); Confederation Medal of Canada (1992).

Publikacje

Napisał ponad 70 artykułów naukowych w dziedzinie neurologii, psychiatrii, edukacji i zdrowia psychicznego, oraz wygłosił ponad 500 wykładów w Kanadzie i za granicą.

Obszerna lista jego publikacji jest dostępna w pracy zbiorowej „A Search for Knowledge and Freedom”, str.303 – 305.

Rodzina

Jego małżeństwo z Jadwigą z d. Szczebiot trwało 60 lat. Mieli dwie córki, Barbarę i Teresę, pięcioro wnuków i troje prawnuków.

Został pochowany na cmentarzu przy kościele Najświętszej Maryi Panny w Wilnie na ontaryjskich Kaszubach. W ten sposób, symboliczny ale też dosłowny, powrócił do Wilna, gdzie przed wielu laty rozpoczął swoją pracę zawodową, działalność w harcerstwie i konspiracji. Pięć lat później spoczęła tam również jego żona.

Bibliografia

A Search for Knowledge and Freedom: The Polish-Canadian Perspective. Proceedings of a Symposium, Nov.20, 1993, 50 Anniversary of Polish Institute of Arts and Sciences, Promyk Publishing, Ottawa 1995

Strona internetowa Ottawa Citizen:

<http://www.legacy.com/obituaries/ottawacitizen/obituary.aspx?n=victor-szyrynski&pid=95037276>

/MJD/

© Oskar Halecki Institute in Canada